

Порука за Светски дан позоришта 2026. године Вилем Дафо, САД

Ја сам глумац, и то првенство познат као филмски глумац. Међутим, ја сам дубоко укореван у позоришту. Био сам члан Вустер групе од 1977. до 2003. године, где сам радио на оригиналним представама у простору *The Performing Garage* у Њујорку, као и на турнејама широм света. Радио сам и са редитељима као што су Ричард Форман, Роберт Вилсон и Ромео Кастелучи. Данас сам уметнички директор Позоришног бијенала у Венецији. Та позиција, догађаји у свету и моја жеља да се вратим позоришном раду снажно су обликовали моју веру у позитивну снагу и значај позоришта.

На самом почетку ангажовања у Вустер групи, позоришној трупи из Њујорка, често се дешавало да нам на представе дође мали број гледалаца. Важило је правило да можемо да откажемо представу уколико има више људи у публици него на сцени. Али ми то никада нисмо учинили. Многи чланови трупе нису били школовани глумци, већ су долазили из различитих сфера и заједно стварали позориште – иако идеја да „представа мора да се настави“ није била наш прави мото, осећали смо обавезу да одржимо сусрет са публиком.

Често смо током дана имали пробе, а увече представљали материјал као рад у настајању. Понекад бисмо годинама радили на једној представи, док смо се издржавали турнејама са старијим представама. Вишегодишњи рад на некој поставци би ме умарао и пробе су ми понекад биле напорне, али то приказивање рада у настајању увек је било узбудљиво – чак и када би малобројна публика немилосрдно показала колико људи заиста занима оно што радимо. То ме је само подсећало да, без обзира на број присутних, публика постаје сведок који позоришту даје смисао и живот.

То је исто као што у коцкарницама постоји знак на ком пише: „МОРАТЕ ДА БУДЕТЕ ПРИСУТНИ ДА БИСТЕ ПОБЕДИЛИ“. Заједничко искуство у реалном времену, чин стварања који је некако осмишљен, али увек на другачији начин, свакако је очигледна снага позоришта. Друштвено и политички, позориште никада није било оволико важно и неопходно за наше разумевање нас самих и света.

Нове технологије и друштвене мреже су ствари о којима се не говори, а оне обећавају повезаност премда се чини да су истовремено и раздвојиле и изоловале људе. Ја свакодневно користим рачунар, иако немам друштвене мреже, а чак сам и претраживао себе на Гуглу и користио вештачку интелигенцију да бих дошао до неких информација. Али човек мора да буде слеп да не примети да нам прети опасност да заменимо људски контакт контактом са уређајима. Иако неке технологије могу да буду корисне, проблем се крије у томе што не знамо ко се налази иза њих, а то доводи до кризе истине и стварности. Док интернет може да покрене питања, он тешко успева да преслика осећај дивљења који позориште ствара. То дивљење заснива се на пажњи, ангажовању и спонтаној заједници оних који су присутни у кругу акције и реакције.

Као глумац и позоришни стваралац, и даље верујем у снагу позоришта. У свету који делује све више подељен, контролисан и насилан, наш изазов јесте да избегнемо пропадање позоришта и његово свођење на комерцијално предузеће које нас забавља тако што нам одвраћа пажњу, или на пуког институционалног чувара традиције. Уместо тога, треба да негујемо способност позоришта да повезује људе, заједнице и културе, и да пре свега поставља питања о томе куда идемо.

Квалитетно позориште доводи у питање начин на који размишљамо и подстиче нас да замислимо оно чему тежимо.

Ми смо друштвена бића и биолошки смо створени за контакт са светом. Свако чуло нас води ка сусрету, а кроз тај сусрет стичемо јаснију представу о томе ко смо. Кроз причу, естетику, језик, покрет и сценографију – позориште, као укупна уметничка форма, може да нам покаже шта је некада било, шта сада јесте и какав би наш свет могао да буде.